

l'article: Rodari i imaginació, un binomi fantàstic

Gianni Rodari (Omegna, 1920 – Roma, 1980) escriptor, periodista, poeta i educador. Conegut pel seu conjunt de propostes per estimular la creativitat literària dels nens que va recollir i publicar a *Gramàtica de la fantasia* (1973).

En aquest article ens endinsarem a les pàgines d'aquest llibre per, així, apropar-nos a la seva vida i obra.

La pedra a l'estany

Ens aturem en el primer capítol on la proposta de Rodari és la selecció d'una paraula escollida a l'atzar que provoqui unes reaccions en cadena. Com una pedra quan cau a l'estany, la seva obra reflecteix el seu pensament i la seva pròpia vida: treballador apassionat i, sobretot, un home de profundes conviccions personals. El seu pensament i la seva obra són inseparables del temps que li tocà viure. Una infantesa grisa, marcada per la mort del seu pare, estudis de magisteri i una vida dedicada al periodisme i a la literatura, una opció ideològica compromesa, un sòlid bagatge intel·lectual; elements inserits en l'efervescència social i política del segle XX.

El resultat és una figura transgressora, amb contribucions essencials a la nostra cultura, sent Premi Andersen de Literatura Infantil el 1970.

Com a periodista va contribuir amb el seu compromís personal en la construcció d'un món millor.

Rodari va ser el pioner, la pedra a l'estany, que va obrir nous camins i va llançar noves propostes en tots els camps en què va desplegar la seva activitat, com una col·laboració personal en la tasca de transformar el món.

El binomi fantàstic

Continuem el nostre viatge i ens aturem en aquest capítol que podria resumir tota l'obra. Ens proposa un distanciament entre dos paraules, l'associació de les quals sigui discretament insòlita, per tal que la imaginació es posi en moviment. El primer binomi el trobem en el mateix títol: *gramàtica i fantasia*, on l'associació és de dos termes allunyats i aparentment contradictoris; tanmateix, hi ha més sintonia que no pas distància.

Un altre binomi: *imaginació i realitat*, podem rastrejar-lo en la seva obra, en la relació permanent entre l'activitat periodística i la producció fantàstica. I és que Rodari veu la *fantasia* i la *raó* com companyes de viatge inseparables on el científic necessita de la imaginació per formular hipòtesis, i la fantasia es nodreix de la realitat com a matèria primera.

El prefix arbitrari

Tot passejant, arribem al capítol vuitè, on la proposta és l'ús arbitrari del prefix per deformat les paraules i, així, passem del prefix a la utopia. Rodari creia en la utopia, és a dir, en la possibilitat de construir un món millor. El terreny de la utopia social ens condueix a la utopia lingüística, quan reflexiona al llarg de la seva trajectòria sobre el potencial alliberador i revolucionari de la paraula que es fa efectiu amb l'ús de la fantasia creativa, on la reflexió fonamental és que un altre món és possible.

El nen com a protagonista

En el capítol 33 s'endevina un Rodari mestre, educador i pedagog que no podia deixar de dedicar a l'infant la seva obra a través del valor educatiu de la utopia. En aquesta tasca de millorar el món hi implica també els infants com a éssers actius i capaços de transformar la societat imperfecta que els adults els imposem. I, així, converteix l'infant en protagonista de les seves històries.

L'infant que escolta rondalles

Ens aturem en el capítol 38, on trobem un cop més l'infant, que ara fa l'acció d'escoltar com un entreteniment. La rondalla té per al nen la mateixa seriositat i veritat que el joc. A la seva obra, s'hi endevina la presència de les rondalles d'Andersen o dels germans Grimm, com també dels contes populars italians, sovint recuperant-los o recreant-los en clau actual, carregat de contingut, on no hi ha temes tabú. Així, podem descobrir contes àgils amb finals sorprenents. L'obra de Rodari és com un laboratori d'experimentació formal amb varietat de registres, tècniques i procediments creatius, on és freqüent la personificació d'animals, joguines i objectes quotidians, apropant-se així a l'univers conegut dels més petits, per als quals els objectes són materials d'exploració, experiència i simbolització que els porta a gaudir de la paraula i la imaginació.

Imaginació, fantasia i escola

Donem per finalitzat el nostre viatge amb el darrer capítol, on Rodari assigna al joc i al riure, pel seu caràcter alliberador, un paper fonamental dins l'escola. Ens proposa una escola que tingui com a objectiu afavorir l'autonomia personal, on el mestre tingui un paper d'animador més que no pas de transmissor de coneixements, on s'apregui a utilitzar el pensament i s'estimuli la curiositat, l'esforç constructiu, la imaginació i la creativitat, per desenvolupar la personalitat del nen i fer-lo lliure.

Rodari va ser un dels escriptors més innovadors i originals de la literatura infantil del segle XX i ens va proveir d'idees i propostes que no han perdut gens de vigència; de totes elles, cal recordar la fe en el valor alliberador de la paraula, i en el poder de la fantasia per transformar el món.

Núria Alba Roma i Anna F. Buñuel

El gust per la lectura. Conferències 2008-2009

Subdirecció General de Llengües i Entorn

